

Regionstyrelsen

Utmaningar och möjligheter med regionalt evenemangsarbete

Förslag till beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Den globala evenemangsnärings- och upplevelseindustrin drabbades hårt under Covid-19 pandemin. När nu pandemin har lagt sig är evenemang återigen en växande marknad och tillskrivs allt större betydelse för plats- och regional utveckling. Strategiska och väl samordnade satsningar på evenemang kan bidra till att stärka en plats konkurrens- och attraktionskraft samt ge positiva turistekonomiska effekter som innebär bland annat fler arbetstillfällen och tillväxt i näringslivet. Evenemang bidrar också till att skapa social- och kulturell attraktion och samhällsgemenskap.

Förutsättningarna för att genomföra evenemang blir allt mer utmanande och redan små evenemang inkluderar komplexa frågor som rör tex. tillstånd, finansiering och uppföljning. Dessa frågor berör i sin tur flera olika funktioner och instanser både inom kommunens/regionens verksamhet men även andra myndigheter är ofta involverade samt näringsliv och civilsamhälle.

Allt fler regioner och kommuner har under de senaste åren sett potentialen i att jobba fokuserat med evenemang och de jobbar

strategiskt, resurssatt och mot gemensamma mål. För Region Gotlands del har utvecklingen gått åt motsatt håll. Region Gotland arbetar idag varken strategiskt eller samordnat på området. Detta innebär utmaningar både för den egna verksamheten men är också ur ett kundperspektiv problematiskt. Idag lyfter både näringslivet och förvaltningar (Teknikförvaltningen samt Regionstyrelseförvaltningen) inom Region Gotland avsaknaden av både samordning och strategi.

Gotland har ett starkt platsvarumärke och är en attraktiv arena för evenemang. Evenemangsbranschen är på stark framfart och intresset för att arrangera ökar också bland allt fler kommersiella aktörer vilket är en tydlig utveckling som är märkbar även på Gotland. Detta visar sig genom ett jämt flöde av mer eller mindre komplexa evenemangsförfrågningar som inkommer till olika förvaltningar, enheter och funktioner inom Region Gotlands organisation.

Region Gotland fångar idag inte till fullo det potential som erbjuds genom att använda evenemang som verktyg för att driva plats- och regional utveckling. Med nuvarande arbetssätt går Gotland miste om intressanta förfrågningar på grund av bristande samordning, otydlig mottagarorganisation och det faktum att det varken erbjuds monetärt eller det personliga stöd och lotsning som ofta krävs. Region Gotlands nuvarande arbetssätt skulle behöva struktureras och samordnas bättre internt och skötas mer kundorienterat och effektivt. Idag är flera förvaltningar och enheter inblandade i olika ärenden och den samordning som sker är inte formaliserad och organiserad utan sker på enskilt initiativ.

Genom att arbeta mer strategiskt skulle Region Gotland kunna bidra till att öka värdet och de positiva effekterna av de evenemang som arrangeras på ön och som Region Gotland på olika sätt hanterar, stöttar och är involverade i. Det skulle också förenkla och understödja både tjänstemän och politiker i beslutsprocesser när idéer/förfrågningar/ansökningar om evenemang av större karaktär inkommer.

Evenemangen fungerar som skyltfönster för Gotland och kan på olika sätt användas som hävstång för att skapa hållbarhet ur alla tre dimensioner samt driva samhällsutveckling om de möjligheter de ger både på kort och lång sikt tas till vara.

Ärendebeskrivning

Den globala evenemangsnärings- och upplevelseindustrin drabbades hårt under Covid-19 pandemin. Evenemang ställdes in, sköts fram och ställdes om. När nu pandemin lagt sig är evenemang återigen en växande marknad och tillskrivs allt större betydelse för regional utveckling. Strategiska och väl samordnade satsningar på evenemang kan bidra till att stärka en plats konkurrens- och attraktionskraft samt ge positiva turistekonomiska effekter som innebär bland annat fler arbetstillfällen och tillväxt i näringslivet. Evenemang bidrar också till att skapa social- och kulturell attraktion och samhällsgemenskap. Med rätt verktyg på plats skapar evenemang gemenskap över ålders- och kulturella gränser, delaktighet och stolthet samt bidrar till att lyfta fram kulturella värden och traditioner och ger intressanta influenser utifrån. Evenemang likt stora möten/kongresser breddar och kan bidra till att förlänga och skapa nya säsonger och en upplevelserik och levande plats året runt.

Det som är karaktäristiskt för evenemang är att de är avgränsade i tid och rum, ligger utöver det vardagliga programmet och inkluderar ett uttalat innehåll, arrangörer, deltagare och/eller besökare.

Evenemangens roll i plats- och samhällsutvecklingen spås öka och utvecklas i framtiden. Evenemang kan till exempel utgöra testbäddar för utveckling och innovation inom en rad områden bland annat säkerhet, sociala- och digitala innovationer.

Den starka utvecklingen av evenemangsnärings- i Sverige och övriga västvärlden har satt fokus på såväl positiva som negativa evenemangseffekter även kallat legacy. Förutsättningarna för att genomföra evenemang blir allt mer komplexa. I tider av hårdnande konkurrens är det allt viktigare att arbeta med strategisk evenemangsutveckling och legacy. Begreppet legacy definieras som de materiella och immateriella effekter som finns kvar efter ett

evenemang. Det omfattar att både före, under och efter ett evenemang värdera vilka de ekonomiska, sociala och miljömässiga effekterna blir av evenemanget. Både positiva och negativa effekter ingår. Ett strategiskt legacy-arbete säkerställer att platsen i större utsträckning får de evenemang platsen vill bli förknippad med, att evenemangen blir hållbara och att oönskade effekter minimeras. Evenemang innebär ju till sin natur såväl hållbarhetsutmaningar som möjligheter till utveckling av hållbara lösningar.

I Sverige har regioner och kommuner mött möjligheterna och utmaningarna med evenemangsarbete på olika sätt. Allt fler regioner och kommuner har under de senaste åren sett potentialen i att jobba med evenemang och flera jobbar strategiskt och resurssatt. Evenemang ses alltmer som verktyg i platsutveckling och genom att jobba strukturerat kring samverkan och strategifrågor kan värdet optimeras.

Kännetecknande för det lokala och regionala evenemangsarbetet och diskussionerna om evenemang runt om i landet är att redan små evenemang inkluderar flera komplexa frågor som rör tex. tillstånd, finansiering och uppföljning. Dessa frågor berör i sin tur flera olika funktioner och instanser både inom kommunens/regionens verksamhet men även andra myndigheter är ofta involverade såsom Polisen och Länsstyrelsen men också näringsliv och civilsamhälle.

Kommuner och regioner har mött utmaningar och möjligheter med evenemangsarbete främst genom ökat fokus på stöd och samordning (såsom lotsfunktioner) samt genom framtagande av styrdokument (strategier och policys) avsedda för att underlätta arbetet för alla involverade parter. Innehållsmässigt tar de flesta styrdokument kopplat till evenemang upp och beskriver roller och ansvar samt gör någon typ av prioriteringsordning (hur ska platsens evenemangsportfölj se ut, vilka evenemang ska prioriteras, utvecklas och värvas). Även utpekade mål samt beskrivningar av hur man förhåller sig till hållbarhet och hur utvärderingar och uppföljning ska ske är vanligt förekommande. Flera kommuner bidrar in i evenemangen med ekonomiska medel av olika slag vilket ofta krävs för att värva eller utveckla evenemang.

Evenemang på Gotland

På Gotland arrangeras årligen ett stort antal evenemang av olika storlek och karaktär. Gotland har flera årligen återkommande och publika evenemang som är viktiga reseanledningar för regionen, centrala att nämna i sammanhanget är Almedalsveckan, Medeltidsveckan och Gotland Grand National som alla är världsledande i sin genre. Även Bergmanveckan med sin internationella lyskraft sätter Gotland på kartan. De senaste åren har även nya evenemang vuxit fram och utvecklats till årligt återkommande till exempel Gotlands skördefestival som varje år lockar både gotlänningar och besökare. Dessa evenemang bidrar bland annat till att stärka Gotlands attraktionskraft, förlänga säsongen samt genererar ekonomisk tillväxt och arbetstillfällen. Dessutom bidrar evenemangen till andra värden än enbart monetära. De skapar en kulturell attraktion, samhörighet och stolthet för såväl gotlänningar som besökare samt sätter Gotland på kartan medialt.

Inom ramen för "Idrottens ö" som är ett samarbete mellan den gotländska idrottsrörelsen och besöksnäringen på Gotland arrangeras varje år cirka 80 evenemang, läger och idrottsmöten inom ett stort antal idrotter och dessa tillsammans genererar ungefär 120 000 gästnätter till Gotland.

Även mindre och lokala evenemang som varje år arrangeras över hela Gotland bidrar till platsutveckling genom att stärka affärs- och sociala nätverk samt ökad trivsel och livskvalitet för alla som bor och verkar på platsen.

Gotland har ett starkt platsvarumärke och är en attraktiv arena för evenemang. Intresset för att arrangera evenemang ökar också bland allt fler kommersiella aktörer vilket är en tydlig utveckling som är märkbar även på Gotland. Evenemangsbranschen är på stark framfart vilket visar sig genom ett jämt flöde av mer eller mindre komplexa evenemangsförfrågningar som inkommer till olika förvaltningar, enheter och funktioner inom Region Gotlands organisation.

Region Gotlands evenemangsarbete

Som tidigare nämnts har allt fler regioner och kommuner under de senaste åren sett potentialen i att jobba fokuserat med evenemang och

de jobbar strategiskt, resurssatt och mot gemensamma mål. För Gotlands del har utvecklingen gått åt motsatt håll. Region Gotland arbetar idag varken strategiskt eller samordnat på området. Detta innebär utmaningar både för den egna verksamheten men är också ur ett kundperspektiv problematiskt. Idag lyfter både näringslivet och förvaltningar (Tekniska förvaltningen samt Regionstyrelseförvaltningen) inom Region Gotland avsaknaden av både samordning och strategi. Vid större nationella och internationella evenemang så som Island Games och det kommande evenemanget Hansedagarna 2025 blir det extra viktigt att arbetet inom Region Gotland är väl strukturerat och fungerar effektivt då många enheter inom verksamheten blir involverade både före, under och efter evenemangen. Evenemangen fungerar som skyltfönster för Gotland och kan på olika sätt användas som hävstång för att skapa hållbarhet ur alla tre dimensioner samt driva samhällsutveckling om vi tar till vara på de möjligheter de ger både på kort och lång sikt.

Historia

Samma utmaningar i Region Gotlands arbetssätt som vi ser idag stod vi inför 2012-2015 då Region Gotland fick i uppdrag att utreda och etablera ett stödsystem för evenemang. Utmaningarna i arbetssätt tillsammans med den tillväxtpotential som redan då var tydlig inom evenemangsbranschen låg till grund för utredningen *Evenemang på Gotland* (se bilaga) som gjordes 2013. Utredningen resulterade i att en organisation och strategi för evenemang fastställdes och det dåvarande kommunala bolaget Inspiration Gotland fick i uppdrag att i projektform etablera ett evenemangskontor och därmed också anställa en evenemangslots som skulle samordna och utveckla det regionala evenemangsarbetet och fungera som lots både internt och externt. Även marknadsföring och värvning ingick i uppdraget, däremot ingick inte utpekad monetär stöttning till evenemang. Året 2015 fattas beslut om att permanenta evenemangslotsen och verksamheten inom Inspiration Gotland. Tre år senare, 2018 flyttades Inspiration Gotlands samtliga funktioner över till ordinarie verksamhet inom regional utveckling på Region Gotland. I samband med det och på grund av besparingsskäl togs sedan evenemangslotstjänsten bort 2019. Därefter

2020-2022 drabbade Covid-19 pandemin evenemangsnäringen hårt och innebar stora förändringar för branschen.

Nuläge

Region Gotlands nuvarande arbetssätt skulle behöva struktureras och samordnas bättre internt och skötas mer kundorienterat och effektivt. Idag är flera förvaltningar och enheter inblandade i olika ärenden och den samordning som sker är inte formaliserad och organiserad utan sker på enskilt initiativ.

Följande förvaltningar och enheter inom Region Gotlands verksamhet berörs främst vid hantering av evenemangsfrågor;

Regionstyrelseförvaltningen

- Enheten Hållbar tillväxt inklusive Gotland Convention Bureau
- Kultur och fritidsavdelningen

Teknikförvaltningen

- Enheten för mark- och stadsmiljö (markupplåtelse)
- Gata- park enheten
- Avfallsenheten

Samhällsbyggandsförvaltningen

- Miljö och hälsa (tex. buller)
- Enheten livsmedel och alkoholtillstånd
- Bygglov
- Räddningstjänsten

På Kultur- och fritidsavdelningen har fritidsstrategen ett ansvar att vara kontaktperson för evenemang men då enbart när det gäller idrottsevenemang. Uppdraget är enbart mottagande och ej uppsökande. Ansvaret utgör 5% av strategens heltidstjänst men det är tydligt att det inte är i närheten av tillräckligt för att hantera de

förfrågningar som kommer in. Behovet är betydligt större än vad det finns resurser för, och det enbart på idrottsområdet.

Enheten för mark- och stadsmiljö hanterar bland annat markupplåtelse vilket ofta i evenemangssammanhang är en central kontakt vid planering av både stora och små evenemang. Den nuvarande taxan för upplåtelse av offentlig plats när det gäller evenemang behöver uppdateras. Taxan antogs 1995 och har reviderats ett antal gånger sedan dess, men är i behov av en större genomlysning. I dagsläget är intrycket som fritidsstrategen får vid kontakt med arrangörer att den är avskräckande och svårtolkad. Även Teknikförvaltningen lyfter denna problematik.

Möjligheter framåt

Framgångsrikt evenemangsarbete handlar i mångt och mycket om att strukturera och strategiskt jobba med planering, stöd, genomförande och uppföljning. Här har Region Gotland en utvecklingsresa att göra för att inte missa de möjligheter som många andra regioner och kommuner idag tar till vara på. Region Gotland fångar idag inte till fullo det potential som erbjuds genom att använda evenemang som verktyg för att driva plats- och regional utveckling. Med nuvarande arbetssätt går Gotland miste om intressanta förfrågningar på grund av bristande samordning, otydlig mottagarorganisation och det faktum att det varken erbjuds monetärt eller det personliga stöd och lotsning som ofta krävs. Region Gotland satsar inte heller på värvning av evenemang liknande det arbete som görs tillsammans med näringslivet inom Gotland Convention Bureau för stora möten och kongresser. Detta innebär att många nationella och internationella evenemang särskilt inom idrotten passerar oss förbi.

Genom att arbeta mer strukturerat, samordnat och strategiskt skulle Region Gotland kunna öka värdet och de positiva effekterna av de evenemang som arrangeras på ön och som Region Gotland på olika sätt hanterar, stöttar och är involverade i. Det skulle också förenkla och understödja både tjänstemän och politiker i beslutsprocesser när

idéer/förfrågningar/ansökningar om evenemang av större karaktär inkommer. Detta gäller även när Region Gotland själva ska besluta om värdskap samt vid tillfällen även investera monetära medel likt det beslut som fattades gällande både Island Games och Hansedagarna 2025.

Projektet Hansedagarna 2025 skulle även kunna fungera som testpilot för att bygga upp strukturer, kompetens och ett mer effektivt och klokt arbetssätt för hur vi hanterar evenemang framåt.

Bedömning

Region Gotland bedömer att Region Gotlands nuvarande arbetssätt för hantering av evenemang har stora utmaningar och behöver ses över.

Evenemang är efter pandemin återigen en växande marknad och tillskrivs allt större betydelse för platsutveckling. Strategiska och väl samordnade satsningar på evenemang kan bidra till att stärka Gotlands konkurrens- och attraktionskraft samt ge positiva turistekonomiska effekter som bland annat innebär fler arbetstillfällen och tillväxt i näringslivet. De skapar också kulturell attraktion, samhörighet och stolthet för såväl gotlänningar som besökare samt sätter Gotland på kartan medialt. Evenemang fungerar som skyltfönster och kan på olika sätt användas som hävstång för att skapa hållbarhet ur alla tre dimensioner samt driva samhällsutveckling. Region Gotland bör med fördel ta till vara på de möjligheter som ett strukturerat och strategiskt evenemangsarbete kan ge.

Utveckling av arbetssätt och väl riktade satsningar på evenemang överensstämmer väl med prioriteringen *Utveckla attraktionskraften* i RUS genom insatser som syftar till att stärka Gotlands attraktivitetsskapande faktorer och på så sätt bidra till att Gotland är en attraktiv plats att bo, leva, besöka och verka på. Det bidrar även till att nå mål inom Genomförandeprogram för näringslivets förutsättningar och innovation och dess insatsområden *Stimulera innovation och förnyelse* samt *Utveckla attraktionskraften*.

Det är också ett viktigt led i arbetet med att utveckla turismen och besöksnäringen mot målet i den regionala besöksnäringstrategin att

Gotland ska upplevas som Norra Europas mest hållbara och attraktiva resmål.

Regionstyrelseförvaltningen

Torsten Flemming
regiondirektör